

**Smernice pre obrannú politiku
Slovenskej republiky**

jún 2004

OBSAH

1. ÚVOD	7
1.1 POSLANIE A ÚČEL DOKUMENTU	7
2. ZÁUJMY SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ICH REALIZÁCIA	7
2.1 ZÁUJMY SLOVENSKEJ REPUBLIKY	7
2.2 ZÁVERY ZO ZHODNOTENIA BEZPEČNOSTNÉHO PROSTREDIA	8
2.2.1 GLOBÁLNE BEZPEČNOSTNÉ PROSTREDIE	8
2.2.2 EUROATLANTICKÉ BEZPEČNOSTNÉ PROSTREDIE	8
2.2.3 REGIONÁLNE BEZPEČNOSTNÉ PROSTREDIE	8
2.2.4 BEZPEČNOSTNÉ PROSTREDIE SLOVENSKEJ REPUBLIKY.....	9
2.3 KĹÚČOVÉ HROZBY PRE ZÁUJMY SLOVENSKEJ REPUBLIKY	9
2.4 ZÁVERY PRE SLOVENSKÚ REPUBLIKU	10
3. OBRANNÁ POLITIKA SR	11
3.1 AKTUALIZÁCIA ZÁKLADNÝCH CIEĽOV OBRANNEJ POLITIKY	11
3.2 AKTUALIZÁCIA ZÁKLADNÝCH ÚLOH OBRANNEJ POLITIKY	12
3.3 AKTUALIZÁCIA ZÁKLADNÝCH ZÁSAD OBRANNEJ POLITIKY.....	12
3.4 ZMENA STRATÉGIE OBRANY SLOVENSKEJ REPUBLIKY.....	13
3.4.1 ZMENY CHARAKTERU OBRANY SLOVENSKEJ REPUBLIKY	13
3.4.2 ZMENY V PROCESE REFORMY SYSTÉMU OBRANY SLOVENSKEJ REPUBLIKY.....	13
3.4.3 POKRAČOVANIE REFORMY OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY	14
3.4.4 POLITICKO-VOJENSKÉ AMBÍCIE SLOVENSKEJ REPUBLIKY	16
3.5 OBRANNÉ VÝDAVKY SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKOCH 2005 AŽ 2015	17
3.6 PRÁVNE (LEGISLATÍVNE) PREDPOKLADY	19
4. ZÁVER	19

1. Úvod

Slovenská republika posilnila členstvom v NATO a EÚ nielen svoje medzinárodné postavenie, ale zároveň prevzala na seba zodpovednosť za napĺňanie poslania a úloh týchto globálne pôsobiacich medzinárodných organizácií pri udržiavaní mieru, bezpečnosti a stability vo svete. Tieto skutočnosti si vyžadujú, aby príslušné orgány Slovenskej republiky v súlade so svojou pôsobnosťou vytvorili zodpovedajúci strategický, koncepčný a legislatívny rámec, ktorý im umožní efektívne zabezpečovať obranu Slovenskej republiky a zároveň podporí ambíciu Slovenskej republiky byť riadnym a dôveryhodným členom NATO a EÚ a aktívnym členom ostatných medzinárodných bezpečnostných organizácií predovšetkým OSN a OBSE.

1.1 Poslanie a účel dokumentu

Poslaním smerníc pre obrannú politiku Slovenskej republiky je v nadväznosti na zmeny bezpečnostného prostredia a kvalitatívne nové úlohy, ktoré pre Slovenskú republiku vyplývajú z členstva v NATO a EÚ, vymedziť politicko-obranný rámec pre strategické prehodnotenie obrany štátu vrátane definovania kľúčových oblastí a požiadaviek obrannej politiky na tvorbu nových strategických, koncepčných a plánovacích dokumentov v oblasti obrany štátu. V nadväznosti na to určiť základné východiská ďalšieho postupu reformy systému obrany Slovenskej republiky, ako aj reformy ozbrojených síl Slovenskej republiky do roku 2015. V ďalšom období budú smernice pre obrannú politiku Slovenskej republiky plniť úlohu strategického prehodnotenia obrany Slovenskej republiky a zároveň úlohu východiskového dokumentu v procese obranného plánovania v nadväznosti na zásadné strategické a plánovacie dokumenty NATO a EÚ.

Metodika tvorby smerníc pre obrannú politiku Slovenskej republiky sa odvíja od potreby zabezpečenia realizácie záujmov Slovenskej republiky v súvislosti so zmenami v bezpečnostnom prostredí a z neho vyplývajúcich kľúčových hrozieb pre tieto záujmy. Zároveň určuje základné požiadavky a predpoklady na predchádzanie a odstránenie týchto hrozieb pri maximálnom využití vnútorných možností spojencov v NATO, ako aj možností ďalších koalíčných partnerov.

2. Záujmy Slovenskej republiky a ich realizácia

2.1 Záujmy Slovenskej republiky

Záujmy Slovenskej republiky sú definované v platnej Bezpečnostnej stratégii Slovenskej republiky a vychádzajú z potrieb občanov a štátu; sú založené na hodnotách slobody, mieru, demokracie, prosperity a základných ľudských práv, ktoré vyznávajú a realizujú demokratické štáty. Podľa stupňa dôležitosti vymedzuje Slovenská republika svoje záujmy ako životné záujmy a dôležité záujmy.

Členstvo Slovenskej republiky v NATO a EÚ, ako aj zmeny v bezpečnostnom prostredí si vyžadujú premietnuť do záujmov Slovenskej republiky aj kvalitatívne nové hľadiská; ide predovšetkým o:

- a) bezpečnosť a stabilitu spojencov Slovenskej republiky,
- b) posilnenie funkčnosti transatlantickej väzby,
- c) strategické partnerstvo NATO a EÚ najmä v oblasti bezpečnostnej a obrannej politiky,
- d) rozširovanie NATO a EÚ v euroatlantickom regióne.

2.2 Závery zo zhodnotenia bezpečnostného prostredia

2.2.1 Globálne bezpečnostné prostredie

Rozhodujúcim faktorom, ktorý dlhodobu bude ovplyvňovať bezpečnostné prostredie vo svete, je globalizácia, ktorá má značný dosah na bezpečnosť a stabilitu, zvyšuje vzájomnú závislosť a zraniteľnosť súčasného sveta. Nový význam a nebezpečnejší charakter získavajú také hrozby ako terorizmus, nelegálne šírenie zbraní hromadného ničenia, extrémizmus, organizovaný zločin, zlyhávajúce štáty, diktátorské režimy v ich vzájomnej previazanosti. Nebezpečnosť týchto hrozieb narastá aj tým, že ich nositeľmi nie sú iba štátne, ale čoraz častejšie aj neštátne subjekty politického, ekonomického a polovojenského charakteru.

2.2.2 Euroatlantické bezpečnostné prostredie

Zo zhodnotenia bezpečnostného prostredia na perifériách euroatlantického priestoru predovšetkým na Blízkom a Strednom východe, v juhovýchodnej Ázii a na africkom kontinente vyplýva, že záujmy Slovenskej republiky a jeho spojencov v NATO a EÚ môže v budúcom desaťročí negatívne ovplyvňovať vysoká miera nerovnováhy a nestability v týchto regiónoch. Táto situácia, aj keď zatiaľ neznamená bezprostrednú vojenskú hrozbu pre územie Slovenskej republiky, už dnes predstavuje reálnu vojenskú hrozbu pre bezpečnosť a stabilitu našich spojencov, čím ohrozuje aj záujmy Slovenskej republiky.

V euroatlantickom bezpečnostnom priestore je v strednodobom časovom výhľade (10 rokov) hrozba rozsiahleho ozbrojeného konfliktu konvenčného typu vysoko nepravdepodobná. Napriek nízkej miere rizika jeho vypuknutia je potrebné z dlhodobého časového hľadiska zvažovať aj variant možnej zásadnej zmeny súčasného bezpečnostného prostredia, ktorá by mohla vytvoriť podmienky na stupňovanie tejto bezpečnostnej hrozby a zvýšenie miery rizika. Pomerne vysoká a kvalitatívne nová je bezpečnostná hrozba asymetrického charakteru - organizovaný medzinárodný terorizmus.

2.2.3 Regionálne bezpečnostné prostredie

Slovenská republika sa geograficky nachádza v európskom priestore, ktorý je veľmi etnicky, kultúrne a konfesijné heterogénny. Tieto rozdiely boli zdrojom mnohých problémov a konfliktov vojenského i nevojenského charakteru. Dlhodobu sa však presadzujú integračné procesy, ktoré odstraňujú mnohé zdroje napätia z minulosti a posilňujú európsku bezpečnosť a stabilitu. V súčasnosti je európske bezpečnostné prostredie naďalej zdrojom niektorých symetrických a asymetrických bezpečnostných hrozieb. Európsky kontinent s pretrvávajúcimi možnými ohniskami napätia vo východnej, juhovýchodnej Európe a v Turecku je v strednodobom časovom výhľade

považovaný za pomerne stabilný. Jestvuje možnosť prenosu nestability z okolitých krízových oblastí do európskeho priestoru.

2.2.4 Bezpečnostné prostredie Slovenskej republiky

Na základe vyhodnotenia bezpečnostných hrozieb, určenia miery rizík a záverov z hodnotenia vonkajšieho bezpečnostného prostredia Slovenskej republiky v strednodobom časovom výhľade nie je známa proti Slovenskej republike žiadna bezpečnostná hrozba vojenského charakteru (ozbrojený konflikt akéhokoľvek rozsahu). V dlhodobom časovom výhľade možno predpokladať pretrvávanie starých a vznik nových ohnisk napätia v regiónoch juhovýchodne a východne od Slovenskej republiky. V týchto regiónoch existujú známe, ale aj tlmené a skryté bezpečnostné hrozby vojenského a nevojenského charakteru, ktoré by sa mohli vystupňovať do vzniku lokálneho ozbrojeného konfliktu.

Z uvedenej charakteristiky bezpečnostného prostredia Slovenskej republiky je zrejmé, že rozhodujúca časť hrozieb bude pochádzať zo vzdialenejšieho bezpečnostného prostredia, predovšetkým vo forme asymetrických hrozieb (zvlášť terorizmu), ktorých odstránenie si bude vyžadovať včasné a efektívne použitie síl a prostriedkov Slovenskej republiky a jej spojencov vrátane vojenských kapacít a spôsobilostí.

2.3 Kľúčové hrozby pre záujmy Slovenskej republiky

Z hľadiska obrannej politiky Slovenskej republiky vyplývajú z analýzy bezpečnostného prostredia pre Slovenskú republiku predovšetkým tieto hrozby:

Hrozba rozsiahleho ozbrojeného konfliktu

Pozitívnym vývojom v euroatlantickom bezpečnostnom prostredí a vzťahmi členských štátov NATO s inými organizáciami a partnermi vrátane Ruskej federácie, Ukrajiny, štátmi strednej Ázie, Kaukazu a štátmi–účastníkmi dialógu oblasti Stredozemného mora je pravdepodobnosť takejto hrozby pre Slovenskú republiku a jej spojencov v strednodobom časovom výhľade vysoko nepravdepodobná. Z dlhodobého hľadiska, v prípade zásadnej zmeny súčasného bezpečnostného prostredia, by mohli byť vytvorené podmienky na stupňovanie tejto bezpečnostnej hrozby. Čas výstrahy pri tejto hrozbe bude však dostatočný na prijatie primeraných opatrení zo strany Slovenskej republiky a jej spojencov.

Regionálny konflikt

Pri vzniku tejto hrozby môžu byť ohrozené záujmy Slovenskej republiky, bezpečnosť, stabilita a záujmy spojencov, ako aj mier a stabilita vo svete. V blízkosti Slovenskej republiky je vznik nového rozsiahleho konfliktu vysoko nepravdepodobný; možné nebezpečenstvo tkvie v nedoriešení situácie na západnom Balkáne, ohniská napätia pretrvávajú v oblasti Kaukazu, Blízkeho východu a subsaharskej Afriky. Vzhľadom na pretrvávajúce úsilie NATO, príp. EÚ stabilizovať tieto regióny je pravdepodobnosť opätovnej veľkej destabilizácie s ohľadom na záujmy Slovenskej republiky hodnotená ako stredná.

Terorizmus

Terorizmus je najnebezpečnejšou hrozbou pre záujmy Slovenskej republiky a jej spojencov. Pre Slovenskú republiku predstavuje reálnu možnosť ohrozenia jej životných záujmov predovšetkým ohrozenie života, zdravia a majetku občanov Slovenskej republiky, vnútornej bezpečnosti štátu, rovnako môže narušiť dôležitú infraštruktúru štátu a tým aj jeho ekonomickú stabilitu. Jeho následky môžu byť znásobené použitím zbraní hromadného ničenia. Rovnako predstavuje vážne hrozby pre záujmy spojencov, ich bezpečnosť a stabilitu, čo má vplyv aj na naše záujmy. Slovenská republika v súčasnosti nie je primárnym cieľom hrozby terorizmu. Vstupom Slovenskej republiky do NATO a EÚ, jej aktívnou účasťou v protiteroristických aktivitách a operáciách bude sa pravdepodobnosť tejto hrozby pre Slovenskú republiku zvyšovať. Slovenská republika predstavuje územie, ktoré by mohli využívať teroristické skupiny ako základňu na prípravu akcií proti iným štátom, na úkryt pred alebo po uskutočnení teroristických akcií.

Šírenie zbraní hromadného ničenia

Šírenie a dostupnosť zbraní hromadného ničenia a ich nosičov umocňuje dôsledky takých hrozieb, akými sú terorizmus alebo ozbrojený útok. Použitie zbraní hromadného ničenia proti Slovenskej republiке, ktoré by malo za následok obrovské škody (vojenský útok strategickými prostriedkami) je málo pravdepodobné, kým pri použití zbraní hromadného ničenia v teroristickom útoku, je pravdepodobnosť väčšia. Táto hrozba by mala najväčšie dôsledky na život, zdravie a majetok občanov, ako aj na iné ekonomické záujmy a životné prostredie Slovenskej republiky a jej spojencov.

Ďalšie hrozby

Okrem uvedených kľúčových hrozieb pretrvávajú aj ďalšie hrozby, v ktorých odstraňovaní príp. prevencii obranná politika a jej nástroje budú zohrávať podpornú, resp. asistenčnú úlohu, napr.:

- a) nelegálna migrácia
- b) znemožnenie prístupu k životne dôležitým zdrojom,
- c) prejavy extrémizmu vo všetkých jeho podobách,
- d) aktivity zahraničných mocí,
- e) ohrozenie informačných a komunikačných systémov,
- f) organizovaný zločin spoločne s korupciou,
- g) ekologické, priemyselné, dopravné a iné prevádzkové havárie, živelné pohromy a iné katastrofy.

2.4 Závery pre Slovenskú republiku

Slovenská republika realizuje svoje záujmy v dynamicky rozvíjajúcom sa bezpečnostnom prostredí, v ktorom nemôže byť úplne bezpečná a schopná samostatne a účinne zaistiť bezpečnosť aj vzhľadom na obmedzené ľudské, ekonomické i vojenské možnosti. Členstvo Slovenskej republiky v NATO a EÚ zmenilo vonkajšie bezpečnostné prostredie; predstavuje zmluvne viazané bezpečnostné záruky, politickú stabilitu a ekonomický rozvoj, čo vytvára kvalitatívne nové podmienky a predpoklady na realizáciu záujmov Slovenskej republiky a to predovšetkým:

- a) bezpečnosť, stabilita a prosperita Slovenskej republiky bude neoddeliteľne spojená predovšetkým s bezpečnosťou a stabilitou našich spojencov, čo je rozhodujúcim predpokladom zaručenia realizácie našich záujmov v budúcnosti;
- b) hrozby pre záujmy Slovenskej republiky nemožno vnímať izolovane od hrozieb pre záujmy našich spojencov. Ich riešenie alebo odstránenie si vyžadujú komplexný a koordinovaný postup založený na efektívnom využívaní individuálnych (národných), koaličných aj nadnárodných politických, diplomatických, ekonomických i vojenských spôsobilostí a možností;
- c) pripravenosť na predchádzanie, včasné riešenie, príp. odstraňovanie týchto hrozieb je určujúcim faktorom na definovanie kvalitatívne nových parametrov zabezpečovania obrany štátu, ako aj na definovanie kľúčových spôsobilostí a štruktúr ozbrojených síl Slovenskej republiky;
- d) v nadväznosti na uvedené skutočnosti je žiaduce prehodnotiť súčasné strategické dokumenty pre oblasť bezpečnosti a obrany štátu tak, aby jasne reagovali na zmeny bezpečnostného prostredia a z neho vyplývajúce hrozby pre záujmy Slovenskej republiky a aby v súlade so strategickými bezpečnostnými dokumentmi NATO a EÚ umožňovali plnenie záväzkov, ktoré pre Slovenskú republiku vyplývajú z členstva v týchto organizáciách. V časovej následnosti je potrebné pripraviť nové koncepčné plánovacie dokumenty a v nevyhnutnom rozsahu upraviť právny rámec pre oblasť obrany štátu a reformu ozbrojených síl Slovenskej republiky.

3. Obranná politika Slovenskej republiky

Poslaním obrannej politiky Slovenskej republiky je podieľať sa na obrane a ochrane záujmov Slovenskej republiky. Obranná politika Slovenskej republiky predstavuje súhrn základných ideí, cieľov, zásad, nástrojov a mechanizmov, prostredníctvom ktorých štát zabezpečuje svoju obrannú funkciu v mieri a v krízových situáciách. Tieto kľúčové aspekty obrannej politiky sú vyjadrené predovšetkým v Obrannej stratégii Slovenskej republiky a jej vojenské aspekty sú zhrnuté vo Vojenskej stratégii Slovenskej republiky.

Na zabezpečenie realizácie záujmov Slovenskej republiky bude potrebné uskutočniť revíziu súčasnej Obrannej stratégie Slovenskej republiky a Vojenskej stratégie Slovenskej republiky. Cieľom je (v nadväznosti na novú Bezpečnostnú stratégiu Slovenskej republiky) prijať nový strategický dokument pre oblasť obrany Slovenskej republiky – Obrannú stratégiu Slovenskej republiky. Poslaním tohto dokumentu bude vymedziť nový základný politicko-obranný rámec pre ďalšie pokračovanie reformy systému obrany Slovenskej republiky a reformy ozbrojených síl Slovenskej republiky, čo vyžaduje aktualizovať základné ciele, úlohy a zásady obrannej politiky Slovenskej republiky, zmeniť stratégiu obrany Slovenskej republiky, ako aj jej kľúčové nástroje a mechanizmy pre zabezpečenie obrany a ochrany záujmov Slovenskej republiky.

3.1 Aktualizácia základných cieľov obrannej politiky

Základné ciele obrannej politiky aktualizovať nasledujúcimi spôsobmi:

- a) zabezpečiť obranu Slovenskej republiky, jej štátnej suverenity a územnej celistvosti, predovšetkým efektívnym využitím výhod v rámci spoločnej obrany,
- b) zabezpečiť efektívne fungovanie systému obrany štátu v rámci bezpečnostného systému Slovenskej republiky, interoperabilného s obdobnými systémami členských štátov NATO a EÚ,
- c) zabezpečiť výstavbu a rozvoj ozbrojených síl Slovenskej republiky prednostne spôsobilých plniť úlohy obrany štátu a podieľať sa na operáciách NATO,
- d) zabezpečiť aktívnu a efektívnu účasť Slovenskej republiky a jej ozbrojených síl na tvorbe a realizácii európskej bezpečnostnej a obrannej politiky pri zachovaní komplementarity s NATO,
- e) zabezpečiť efektívne pôsobenie Slovenskej republiky a jej ozbrojených síl v misiách ďalších medzinárodných organizácií (predovšetkým OSN).

3.2 Aktualizácia základných úloh obrannej politiky

Základné úlohy obrannej politiky aktualizovať nasledujúcimi spôsobmi:

- a) vypracúvať, aktualizovať a realizovať Obrannú stratégiu Slovenskej republiky,
- b) zabezpečiť spracovanie, aktualizáciu a realizáciu stratégie obrany Slovenskej republiky, ktorá bude vyjadrovať strategické postupy zabezpečenia obrany Slovenskej republiky,
- c) zabezpečovať spracovanie koncepcií, rozvojových a plánovacích dokumentov pre oblasť obrany štátu vrátane ich zdrojového zabezpečenia,
- d) určovať ciele a princípy výstavby, zásady použitia a ekonomický rámec pre rozvoj ozbrojených síl Slovenskej republiky, zabezpečiť proces ich reformy,
- e) vypracúvať a novelizovať návrhy právnych predpisov pre oblasť obrany štátu, ozbrojených síl Slovenskej republiky a pôsobenia Slovenskej republiky v medzinárodných bezpečnostných organizáciách,
- f) analyzovať bezpečnostné prostredie, tendencie jeho vývoja, hrozby z neho vyplývajúce a navrhovať zodpovedajúce opatrenia obrannej politiky na obranu záujmov Slovenskej republiky.

3.3 Aktualizácia základných zásad obrannej politiky

Základné zásady obrannej politiky aktualizovať nasledujúcimi spôsobmi:

- a) zásada suverénneho práva na zaručenie bezpečnosti vlastnými prostriedkami s využitím systému kolektívnej bezpečnosti,
- b) zásada angažovanosti, aktívneho zapájania sa do procesu upevňovania mieru a bezpečnosti vo svete,
- c) zásada uprednostnenia preventívnych mierových prostriedkov riešenia sporov a konfliktov pred ich riešením inými prostriedkami; pri zlyhaní týchto prostriedkov je Slovenská republika pripravená podporiť potrebné a zodpovedajúce opatrenia zamerané na preventívne odstránenie hrozieb,

- d) zásada súladu obrany štátu s jeho právnym poriadkom, zásadami medzinárodného práva a s medzinárodnými zmluvami,
- e) zásada transparentnosti obrannej politiky,
- f) zásada primeranosti obrany Slovenskej republiky zohľadňujúca vývin politicko-vojenských aspektov bezpečnostného prostredia, ako aj ekonomický, politický, sociálny, demografický a vedecko-technický potenciál štátu,
- g) zásada civilného a demokratického riadenia ozbrojených síl,
- h) zásada komplexnosti využitia obranných možností Slovenskej republiky a jej spojencov pri obrane štátu v ozbrojenom konflikte.

3.4 Zmena stratégie obrany Slovenskej republiky

Pri formulovaní novej stratégie obrany Slovenskej republiky vychádzať zo zmeny charakteru obrany Slovenskej republiky a z nej vyplývajúcich požiadaviek na reformu systému obrany štátu a pokračovanie reformy ozbrojených síl Slovenskej republiky.

3.4.1 Zmeny charakteru obrany Slovenskej republiky

Za podstatné zmeny charakteru obrany Slovenskej republiky je potrebné považovať najmä:

- a) prechod od modelu samostatnej obrany Slovenskej republiky založenej na obrane jej teritória proti ozbrojenej agresii k obrane záujmov Slovenskej republiky. Vzhľadom na to, že záujmy Slovenskej republiky sú prepojené s bezpečnosťou, stabilitou a záujmami spojencov, bude obrana Slovenskej republiky zabezpečovaná vždy vtedy a tam, kde budú záujmy Slovenskej republiky, ako aj záujmy jej spojencov ohrozované. Často to môže byť aj vo vzdialených oblastiach sveta mimo euroatlantického priestoru (nad rámec čl. 5 Washingtonskej zmluvy);
- b) obranu Slovenskej republiky, jej štátnej suverenity, územnej celistvosti, ktorá sa bude zabezpečovať (okrem využitia vlastných síl) predovšetkým s využitím výhod spoločnej obrany podľa čl. 5 Washingtonskej zmluvy. To umožní lepšie určiť organizačnú štruktúru a nové spôsobilosti ozbrojených síl Slovenskej republiky pre obranu a ochranu záujmov Slovenskej republiky;
- c) Európsku úniu, ktorá posilní spoluprácu v oblasti bezpečnostnej a obrannej politiky a solidaritu; vo vnútorných a trestných záležitostiach rozšíri možnosti, ktoré môže využiť Slovenská republika na obranu a ochranu svojich záujmov, predovšetkým v situáciách a regiónoch, kde sa NATO nebude angažovať.

3.4.2 Zmeny v procese reformy systému obrany Slovenskej republiky

Zmeny charakteru obrany Slovenskej republiky budú mať podstatný vplyv na zmeny procesu reformy systému obrany Slovenskej republiky, predovšetkým v týchto súvislostiach:

- a) systém obrany Slovenskej republiky musí byť transformovaný ako súčasť bezpečnostného systému Slovenskej republiky, pretože sa stále viac bude rozširovať jeho poslanie vo vzťahu k riešeniu nielen tradičných obranných úloh,

ale predovšetkým úloh spojených so zaručovaním celkovej bezpečnosti občanov a štátu;

- b) systém obrany Slovenskej republiky v rámci spoločnej obrany musí byť interoperabilný so systémami krízového manažmentu NATO a EÚ, a to na všetkých úrovniach riadenia, plánovania, operačného nasadenia vrátane mechanizmov rozhodovania, vyhodnocovania a informačného a komunikačného prepojenia;
- c) riadenie systému obrany Slovenskej republiky musí vychádzať z nového legislatívneho rámca, ktorý v otázkach obrany štátu zabezpečí pružné a včasné rozhodovanie ústavných a ďalších štátnych orgánov kontinuálne s rozhodnutiami orgánov NATO a EÚ. To umožní prijať okamžité primerané opatrenia vrátane vojenských súvisiace predovšetkým s vyslaním ozbrojených síl Slovenskej republiky do operácií NATO a do mierových misií ďalších medzinárodných organizácií;
- d) systém obrany Slovenskej republiky musí zvládnuť (okrem zabezpečenia zdrojov a potrieb pre ozbrojené sily Slovenskej republiky vrátane ich mobilizácie) aj všestranné zabezpečenie podmienok na operačné rozvinutie a všestranné zabezpečenie síl a prostriedkov spojencov pri ich nasadení na území Slovenskej republiky pre potreby spoločnej obrany;
- e) v procese reformy systému obrany Slovenskej republiky pokračovať v úsilí reformovať nielen prvky riadenia systému obrany Slovenskej republiky a ozbrojených síl Slovenskej republiky, ale aj ďalšie jeho výkonné prvky (napr. strategické spravodajstvo, zásobovanie a infraštruktúra, dopĺňovanie, mobilizácia) a podporných prvkoch (napr. ozbrojené bezpečnostné zbory, bezpečnostné zbory, civilná ochrana, hasičské a záchranné zbory, vojenské školstvo, vojenské zdravotníctvo, vojenské súdy a prokuratúra, vojenská výskumná základňa, vojenské opravárenské kapacity, príprava občanov). Tento proces by mal začleniť uvedené prvky do systému dlhodobého obranného plánovania na základe spoločných plánovacích situácií a dôsledného dodržiavania efektívnosti vynakladania zdrojov vo vzťahu k prioritným úlohám systému obrany;
- f) systém obrany Slovenskej republiky musí rešpektovať aj nový ekonomický rámec pre oblasť obrany štátu v súvislosti s kolektívnou obranou, ktorý umožní podieľať sa na spoločných vojenských a bezpečnostných výdavkoch NATO prostredníctvom zapojenia sa Slovenskej republiky do obranného plánovania NATO v oblasti plánovania síl, zdrojov a akvizícií, ako aj na budovaní vojenských spôsobilostí v rámci bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ. Zároveň bude optimalizovať model finančného zabezpečenia nových misií a operácií ozbrojených síl Slovenskej republiky v rámci NATO, EÚ a ďalších medzinárodných bezpečnostných organizácií.

3.4.3 Pokračovanie reformy ozbrojených síl Slovenskej republiky

Doterajší proces reformy ozbrojených síl Slovenskej republiky podľa Dlhodobého plánu štruktúry a rozvoja ozbrojených síl Slovenskej republiky – model 2010 je orientovaný na výstavbu relatívne malých, vysoko kvalitných, plne profesionalizovaných, primerane vyzbrojených a veľmi dobre vycvičených síl, ktoré

majú vytvoriť podmienky na plnohodnotnú integráciu Slovenskej republiky do vojenských štruktúr NATO.

Prijatie Slovenskej republiky do NATO potvrdilo, že sa ozbrojené sily Slovenskej republiky dokázali vyrovnat' so základnými požiadavkami na integráciu do systému kolektívnej obrany NATO a splniť tak významný strategický vojenský cieľ. Tieto skutočnosti potvrdzujú, že základné ciele reformy ozbrojených síl Slovenskej republiky zostávajú nezmenené, a preto proces reformy ozbrojených síl Slovenskej republiky bude pokračovať.

Ďalší proces reformy ozbrojených síl Slovenskej republiky však musí rešpektovať tieto nové skutočnosti:

- a) zásadné zmeny charakteru obrany Slovenskej republiky súvisiace s členstvom Slovenskej republiky v NATO,
- b) zmeny v poslaní a úlohách systému obrany Slovenskej republiky vyplývajúce z členstva Slovenskej republiky v NATO a EÚ,
- c) kvalitatívne nová úroveň našich záväzkov voči NATO v súlade so závermi Pražského samitu vyjadrená predovšetkým prijatým súborom Cieľov síl Slovenskej republiky 2004 a prijatými záväzkami v oblasti chýbajúcich spôsobilostí NATO charakterizovaných v iniciatíve Pražských záväzkov spôsobilostí (Prague Capabilities Commitments – PCC),
- d) dosiahnutá úroveň plnenia úloh reformy ozbrojených síl Slovenskej republiky podľa modelu 2010 a možnosti jeho revitalizácie v kľúčových oblastiach,
- e) prínosy plnej profesionalizácie ozbrojených síl Slovenskej republiky a nevyhnutnosť plnenia dlhodobých cieľov do roku 2015 založiť na využití možnosti modernizovať systémy velenia a riadenia, modernizovať spravodajstvo na operačnej a taktickej úrovni, jednotky a prostriedky zaradené do síl vyššej pripravenosti a síl nižšej pripravenosti vrátane ich organických prvkov bojovej podpory a bojového zabezpečenia,
- f) nový realistický ekonomický rámec pre potreby obrany štátu a rozvoj a výstavbu ozbrojených síl Slovenskej republiky.

Uvedené skutočnosti je potrebné premietnuť do zmien v procese reformy ozbrojených síl Slovenskej republiky:

- a) v procese reformy ozbrojených síl Slovenskej republiky rešpektovať, že efektívne využitie spoločnej obrany v rámci NATO sa bude považovať za rozhodujúci spôsob zabezpečovania obrany Slovenskej republiky, jej suverenity a územnej celistvosti;
- b) ozbrojené sily Slovenskej republiky predovšetkým rozvíjať a štruktúrovať v prospech štruktúry ozbrojených síl NATO s hlavným poslaním zabezpečovať spoločnú obranu Slovenskej republiky a prispievať do operácií NATO;
- c) v kontexte s tým považovať plnenie záväzkov Slovenskej republiky voči NATO (Ciele síl 2004, PCC) za kľúčové priority v rámci finančného zabezpečenia ďalšieho procesu reformy ozbrojených síl Slovenskej republiky; pritom však prihliadať aj na závery vyplývajúce pre ozbrojené sily Slovenskej republiky

z procesu vytvárania vojenských kapacít EÚ na základe iniciatívy Headline Goal 2010;

- d) položiť dôraz na budovanie a vyčleňovanie bojových jednotiek s účinnou bojovou podporou a s bojovým zabezpečením (CS/CSS-Combat support/Combat service support) vrátane budovania a vyčleňovania jednotiek CS/CSS aj pre potrebu zboru/bojiska NATO;
- e) upraviť organizačnú štruktúru ozbrojených síl Slovenskej republiky na základe definovaných spôsobilostí potrebných pre obranu a ochranu záujmov Slovenskej republiky pre efektívnu účasť ozbrojených síl Slovenskej republiky v operáciách pod vedením NATO, OSN a EÚ, príp. v účelovo vytvorených mnohonárodných koalíciách; v súvislosti s kľúčovými hrozbami pre záujmy Slovenskej republiky ide o také spôsobilosti ozbrojených síl Slovenskej republiky, ktoré im umožnia efektívne zabezpečovať obranu pri napadnutí Slovenskej republiky ozbrojenou silou cudzieho štátu, primerane sa podieľať na spoločnej obrane, podieľať sa na operáciách NATO a EÚ, byť pripravené časťou vyčlenených síl podporiť orgány verejnej moci v oblasti prevencie, ako aj pri odstraňovaní následkov ostatných hrozieb záujmov Slovenskej republiky. To vyžaduje položiť dôraz na nasaditeľnosť, rozmiestniteľnosť, udržiavanie, mobilitu, flexibilitu a interoperabilitu ozbrojených síl Slovenskej republiky s ozbrojenými silami členských štátov NATO. Dosiahnutie interoperability v rámci NATO považovať za základ úspešného zapojenia Slovenskej republiky do vojenských štruktúr a spôsobilostí v rámci bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ;
- f) na základe uvedených skutočností upraviť cieľovú štruktúru a kľúčové spôsobilosti ozbrojených síl Slovenskej republiky, ktoré sú definované v súčasnom Dlhodobom pláne štruktúry a rozvoja ozbrojených síl Slovenskej republiky podľa modelu 2010 a zrealizovať plánované časové horizonty plnenia kľúčových úloh reformy a dosiahnutia požadovaných spôsobilostí v súlade s požiadavkami NATO. To predpokladá vykonať zmeny štruktúr ozbrojených síl Slovenskej republiky – model 2010 a Dlhodobého plánu štruktúry a rozvoja ozbrojených síl Slovenskej republiky v tomto rozsahu:
 - 1. upraviť cieľovú štruktúru ozbrojených síl Slovenskej republiky o jednotky a sily, ktoré vyžaduje NATO v Cieľoch síl 2004,
 - 2. redukovať tie organizačné štruktúry ozbrojených síl Slovenskej republiky, ktoré sú nadbytočné z hľadiska potrieb národnej obrany, ako aj z hľadiska potrieb NATO a uvoľnené zdroje využiť na splnenie požiadaviek uvedených v Cieľoch síl 2004,
 - 3. zmeny priorít podporného personálu zaobstarávania, udržiavania a výcviku, ktoré sú nevyhnutné na splnenie požiadaviek Cieľov síl 2004.

3.4.4 Politicko-vojenské ambície Slovenskej republiky

Súčasťou nového prístupu k obrane štátu je aj potreba po prvý raz vymedziť politicko-vojenské ambície Slovenskej republiky, ktoré musia vychádzať z definovaných hrozieb záujmov Slovenskej republiky, z úrovne pripravenosti a spôsobilosti ozbrojených síl Slovenskej republiky, zo záväzkov, ktoré pre Slovenskú republiku vyplývajú z medzinárodných zmlúv o spoločnej obrane, ako aj z ostatných medzinárodných zmlúv vojenskej povahy.

Politicko-vojenské ambície Slovenskej republiky vyjadrujú, aké úlohy chce Slovenská republika plniť v NATO, EÚ, ako aj v ďalších medzinárodných organizáciách pri upevňovaní mieru a bezpečnosti vo svete.

Vecným vyjadrením politicko-vojenských ambícií Slovenskej republiky je definovanie konkrétnych príspevkov Slovenskej republiky a jej ozbrojených síl pri obrane štátu, v spoločných operáciách v rámci spoločnej obrany, v operáciách na presadenie mieru, na podporu mieru, na udržanie mieru, v humanitných a záchranných operáciách v zahraničí, ako aj podiel ozbrojených síl Slovenskej republiky v prospech orgánov verejnej moci v prípadoch, ktoré upravujú príslušné právne predpisy.

3.5 Obranné výdavky Slovenskej republiky v rokoch 2005 až 2015

Vláda Slovenskej republiky vo svojom programovom vyhlásení deklarovala záväzok vyčleňovať rozpočtové prostriedky na obranu vo výške aspoň 2 % HDP; tento záväzok vychádzal nielen z odporúčaní NATO, ale predovšetkým z potrieb rezortu ministerstva obrany, z prípravy a priebehu procesu reformy ozbrojených síl Slovenskej republiky podľa Dlhodobého plánu štruktúry a rozvoja ozbrojených síl (ďalej len „dlhodobý plán“), ktorý bol spracovaný na základe modelu 2010.

Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 604 z 5. júna 2002, ktorým bol schválený dlhodobý plán, sa vláda Slovenskej republiky zaviazala vyčleňovať rozpočtové prostriedky pre rozpočtovú kapitolu Ministerstva obrany Slovenskej republiky vo výške najmenej 2 % z HDP od roku 2003. Tento záväzok prijala aj Národná rada Slovenskej republiky svojím uznesením č. 2403 z 11. júla 2002. Táto úroveň sa preto stala základným plánovacím finančným limitom na realizáciu dlhodobého plánu.

Kontinuitu plnenia záväzku vo vzťahu k obrane štátu potvrdila vláda Slovenskej republiky svojím uznesením č. 133 z 25. februára 2003, ktorým schválila časový plán plnenia reforiem, kde sa zaviazala pre rozpočtovú kapitolu rezortu ministerstva obrany vyčleňovať finančné prostriedky vo výške 2 % z HDP. Toto opätovné potvrdenie záväzku Slovenskej republiky sa stalo hlavným argumentom pre orgány NATO pri formulovaní návrhov Cieľov síl 2004 (samostatný materiál na rokovanie vlády Slovenskej republiky), ktorých realizácia predstavuje v strednodobom časovom výhľade viac ako 9 mld. Sk nad rámec plánovaných zdrojov v dlhodobom pláne.

Návrh východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007, ktorý predpokladá vyčleniť pre rozpočtovú kapitolu Ministerstva obrany Slovenskej republiky finančné prostriedky len vo výške 1,85 % HDP (s možnosťou zvýšenia limitu výdavkov na nezabezpečené projekty z rezervy vlády Slovenskej republiky) uvedené skutočnosti nezohľadňuje, skôr potvrdzuje skutočnosť rokov 2003 a 2004, keď boli pre rozpočtovú kapitolu rezortu ministerstva obrany vyčlenené rozpočtové prostriedky o 4 mld. nižšie oproti plánovacím predpokladom.

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky v snahe dosiahnuť reálne finančné limity na obranu štátu a zabezpečiť ich stabilitu v dlhodobom časovom výhľade predkladá nasledujúci predpoklad obranných výdavkov štátu a rezortu ministerstva obrany do roku 2015. Predpoklad uvedený v tabuľke bol zostavený v súlade s programovým

vyhlásením vlády Slovenskej republiky, v ktorom sa uvádza, že výška obranných výdavkov Slovenskej republiky v budúcom období bude aspoň 2 % z HDP. To znamená, že výdavky rezortu ministerstva obrany neklesnú do roku 2007 pod úroveň 1,96 % a od roku 2008 budú minimálne 2 % z HDP. Súčasne sa predpokladá, že výdavky ostatných rezortov štátnej správy na úlohy medzirezortného programu (Podpora obrany) budú garantované aspoň vo výške 0,04 % z HDP až do roku 2015. Akceptovaním tohto zníženého percentuálneho podielu na roky 2005 až 2007 rezort obrany rešpektuje, že nie ako jediný uskutočňuje reformu, ale že tieto prebiehajú v celej spoločnosti.

Predpoklad obranných výdavkov Slovenskej republiky v závislosti od vývoja HDP v rokoch 2005 až 2015

Rok	Predpoklad vývoja HDP (b. c.) (v mld. Sk)	Predpoklad vývoja miery inflácie	Predpokladaná výška obranných výdavkov MO SR 1,96 % HDP (v mil. Sk)	Predpokladaná výška obranných výdavkov MO SR 2,00 % HDP (v mil. Sk)	Predpokladaná výška obranných výdavkov ostat. rezortov 0,04 % HDP (v mil. Sk)	Predpokladaná výška obranných výdavkov SR SPOLU (v mil. Sk)
2005	1.383,6	4,0	27.214,6	-	553,44	27.768,04
2006	1.495,9	2,9	29.319,6	-	598,36	29.917,96
2007	1.602,6	2,5	31.411,0	-	641,04	32.052,04
2008	1.712,8	2,5	-	34.256,0	685,12	34.941,12
2009	1.827,8	2,5	-	36.556,0	731,08	37.287,08
2010	1.948,4	2,5	-	38.968,0	779,36	39.747,36
2011	2.070,6	2,2	-	41.412,0	828,24	42.240,24
2012	2.200,0	2,2	-	44.000,0	880,00	44.880,00
2013	2.332,5	2,0	-	46.650,0	933,00	47.583,00
2014	2.470,1	2,0	-	49.402,0	988,04	50.390,04
2015	2.610,1	1,8	-	52.202,0	1044,04	53.246,04

Schválením navrhovaných limitov výdavkov rozpočtovej kapitoly Ministerstva obrany Slovenskej republiky vo výške 1,96 % z HDP (do r. 2007) a 2 % z HDP (od r. 2008) bude rezort ministerstva obrany schopný zabezpečiť v plnom rozsahu plnenie úloh reformy ozbrojených síl Slovenskej republiky, ako aj zabezpečovať neplánované výdavky na plnenie úloh, ktoré na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky vyplývajú z členstva v NATO a EÚ minimálne vo výške 700 mil. Sk. To vyžaduje aktualizovať dlhodobý plán, ktorý bude primerane zohľadňovať kvalitatívne nové úlohy, ktoré pre Slovenskú republiku vplynuli z členstva v NATO a EÚ, predovšetkým akceptáciou Cieľov síl 2004. V tomto kontexte pri rešpektovaní zdrojových možností štátu budú za kľúčové priority z hľadiska zdrojového zabezpečenia považované tri širšie kategórie: personálna pripravenosť a vycvičenosť, pripravenosť v materiálnej oblasti, modernizácia výzbroje a infraštruktúry. Ozbrojené sily Slovenskej republiky musia v súlade s Cieľmi síl 2004 zabezpečiť najmä splnenie úloh, ktoré súvisia s prípravou jednotiek (vrátane ich spôsobilostí) deklarovaných v silách vysokej pripravenosti. Zároveň je nevyhnutné prehodnotiť súčasné i budúce požiadavky, ktoré nesúvisia s plnením úloh zabezpečenia obrany Slovenskej republiky v rozsahu vymedzenom všeobecne záväznými právnymi predpismi tak, aby nezakladali zvýšené nároky na finančné zdroje.

Pri nedodržaní uvedeného finančného rámca t. z., že pre rezort ministerstva obrany nebudú naďalej napriek uzneseniam vlády Slovenskej republiky a Národnej rady Slovenskej republiky vyčleňované finančné prostriedky vo výške 1,96 % z HDP (do r. 2007), príp. 2 % z HDP (od r. 2008), tak aj napriek aktualizácii dlhodobého plánu a následnému vnútornému prerozdeleniu zdrojov v prospech definovaných kľúčových priorít bude sa tak ďalej rozširovať vnútorný dlh rezortu obrany, čo bude ohrozovať splnenie, príp. sa bude predlžovať čas plnenia cieľov reformy v oblasti profesionalizácie, výcviku a modernizácie ozbrojených síl Slovenskej republiky a tým aj plnenie záväzkov voči NATO a EÚ, čo bude negatívne vplývať na dôveryhodnosť Slovenskej republiky.

3.6 Právne (legislatívne) predpoklady

Na zabezpečenie splnenia kľúčových úloh v oblasti obrany štátu, výstavby a rozvoja ozbrojených síl Slovenskej republiky, úloh, ktoré vyplývajú pre Slovenskú republiku a jej ozbrojené sily z členstva v NATO a EÚ, a plnenia záväzkov vyplývajúcich z ostatných medzinárodných zmlúv a dohôd vojenskej povahy je potrebný aj zodpovedajúci právny rámec.

Dôraz pritom položiť na tie zmeny v právnom systéme Slovenskej republiky, ktoré umožnia včasné a efektívne plnenie úloh a záväzkov, ktoré pre Slovenskú republiku vyplývajú z členstva v NATO a EÚ, a to najmä v dosiahnutí väčšej pružnosti rozhodovacieho procesu ústavných orgánov pri vysielaní ozbrojených síl Slovenskej republiky do operácií NATO a EÚ zvlášť v rámci síl reakcie NATO (NRF) a síl rýchlej reakcie EÚ (EURR), ako aj pri vyslovovaní súhlasu s pobytom cudzích (spojeneckých) ozbrojených síl na území Slovenskej republiky. Nevykonaním potrebných zmien v právnom systéme Slovenskej republiky by sme neboli schopní v požadovanej lehote vyslať naše jednotky do operácií v rámci síl reakcie NATO, príp. síl rýchlej reakcie EÚ (EURR), čo by mohlo ohroziť dôveryhodnosť Slovenskej republiky ako spoľahlivého a aktívneho spojenca.

4. Záver

Charakter a štruktúra predkladaných smerníc pre obrannú politiku Slovenskej republiky je ovplyvnená tým, že nie sú vypracované a schválené nové strategické dokumenty pre oblasť bezpečnosti a obrany Slovenskej republiky, predovšetkým Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky a Obranná stratégia Slovenskej republiky, ktoré by reagovali na zmenené bezpečnostné prostredie a nové úlohy, ktoré pre Slovenskú republiku vyplývajú z členstva v NATO a EÚ. V ďalších rokoch bude charakter, obsah a štruktúra smerníc pre obrannú politiku Slovenskej republiky upravená v súlade s potrebami strategického prehodnotenia obrany štátu, ako aj s potrebami obranného plánovania Slovenskej republiky v nadväznosti na plánovacie dokumenty NATO a EÚ.